

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Івасенко А.В., Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка

Науковий керівник – Артеменко О.О., к.е.н., доцент

Перед будь-яким підприємством, яке працює в умовах ринкової економіки, рано чи пізно постає реальна проблема ризику. На наш час саме для підприємств сільськогосподарської продукції ситуація депо складніша, так як вплив навколишнього середовища та погодних умов на зовнішню та внутрішню діяльність підприємства став ще більш ризикованим. Реальною перешкодою стають нові кордони ринкової економіки, наслідком яких є посилення збитковості виробництва, підвищення конкуренції, вірогідність випадкових подій та їх ймовірність. Виникнення певних факторів, що призводять до змін ринкової системи та умов ринку не на користь підприємця та наявність зростаючого боргу - мають вплив на втрати виробництва, які можуть бути зв'язані на пряму з підприємницьким ризиком. Така ситуація зумовлює розширення методів вирішення питань подолання загроз для агропромислових підприємств та агробізнесу.

Питаннями управління ризиками та закономірностями їх виникнення на сільськогосподарських підприємствах вивчали такі економісти і В.Г. Андрійчук, О. Романченко, Л. Шаршукова, В.В. Россоха, П.Т. Саблук, В.В. Чепурко [2].

Під час підприємницької діяльності, організації та фірми стикаються з комплексами ризиків. Вони частіше відрізняються за сукупністю зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на їх рівень та місцем і часом виникнення. Зазвичай, всі види ризиків взаємопов'язані і мають вплив на повноцінну діяльність підприємства.

Підприємець має взяти за мету – найшвидше визначення варіанту дій, що призведуть до оптимального для конкретного проекту ризиків та доходності, приймаючи до уваги те, що чим більший прибуток проекту, тим вища ступінь ризику під час його реалізації. Можна використати такі інструменти запобігання: страхування, розподіл ризику, лімітування, отримання більшої інформації про майбутній вибір і результати, резервування коштів на покриття непередбачених витрат. В наш час невід'ємним елементом будь-якого виробництва, у тому числі й сільськогосподарського є ризик. З досвіду вітчизняних і зарубіжних досліджень факторів ризику, основним методом управління ризиками по забезпеченню фінансової стійкості та безперервності сільськогосподарського виробництва вважається страхування [4].

Хоча страхові програми поширені в багатьох країнах Європи, Північної та Латинської Америки, а також у Китаї, одним з основних недоліків класичних видів страхування для розвинутих підприємств, зокрема для аграрних холдингів, є складності в їх адмініструванні. Також не за всіх умов може бути задоволено потреби організацій та враховані їх побажання.

Але в Україні існує суттєва проблема відсутності у більшості банків наявних комплексних програм управління ризиками в області агрофінансування. Проблематика полягає у тому, що на даний час відчувається вагома відсутність фахівців зі страхування у сільському господарстві; пасивна позиція держави та слабка підтримка виробника у сфері агробізнесу

Зважаючи на всі ризики та умови, доцільним мати формування адекватної політики регулювання цін і доходів. Використання графіку у машинно-тракторному парку підприємства АПК, маршрути прямування і пересування сільгосптехніки з однієї ділянки на іншу, порядок технічного обслуговування. В свою чергу зерновим господарствам рентабельно буде розробити план розподілу. Під час розробки плану зниження ризику в рослинництві важливо враховувати кліматичні умови, зерна по токах і розміщення його по зерносховищах, план вивезення зерна. Важливо проводити прогнозування фінансових результатів: очікуваного щорічного приросту виробництва у зв'язку з можливостями підприємства АПК, виручки від реалізації продукції, оцінку щорічного росту цін на сільгосппродукцію.

В підсумку необхідно зазначити, що АПК знаходиться в умовах ручного управління, але, на відміну від інших, цикл виробництва тут може тривати довше, ніж діють встановлені стандарти. Отже, впровадження заходів, що спрямовані на покращення, є неефективним,

оскільки нові розробки не зможуть існувати достатньо довго для розкриття повного їхнього потенціалу.

Заходи, що впливають на зниження ризику і здійснюються аграрним підприємством, можна віднести: формування адекватної політики цін і доходів, прогнозування фінансових результатів, удосконалення операційних систем, наявність коштів на покриття непередбачених витрат. Оскільки АПК є одним з пріоритетних для України, державний, банківський і приватний сектори повинні сприяти розвитку сільського господарства та мінімізації ризиків для сільськогосподарських підприємств.

Література.

1. Артимонова І.В. Класифікація чинників і видів господарських ризиків аграрних підприємств / І.В. Артимонова // Економіка та управління АПК: збірник наукових праць. – Біла Церква. – 2012. – № 7(93). – С. 20–25.
2. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2006. – 312 с.
3. . Управління ризиками [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.agroinsurance.com>.
4. Колібаба Р.О. Дії щодо мінімізації ризиків в аграрному секторі // minfin.kmu.gov.ua.
5. Лукінов І.І. Агростраховання: дві сторони однієї медалі // Фермер України.– 2008.– №11. – С. 5–7.

ВРЕГУЛЮВАННЯ РИЗИКОВИХ СИТУАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК УКРАЇНИ

Івасенко А.В., Харківський національний технічний університет

сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – Артеменко О.О., к.е.н., доцент

Аграрний сектор України формує продовольчу, енергетичну та екологічну безпеку, забезпечує розвиток технологічно та технічно пов'язаних галузей національної економіки та створює соціально-економічні умови сталого розвитку.

Існують певні групи ризиків, що викликають невизначеність та нестабільність в управлінні аграрними підприємствами. До основних з них можна віднести кліматичні умови та природне навколишнє середовище. На даний момент результатом ризику є скрутне фінансове становище підприємств АПК, а також погіршення рівня життя у сільській місцевості.

Одним із агроекологічних ризиків є зменшення потужностей на підприємствах харчової і переробної промисловості, зростання імпортних або міжрегіональних поставок сільськогосподарської сировини, заборона або скорочення міжнародного і міжрегіонального експорту продукції АПК, а також готових харчових продуктів. Сукупність цих умов згубним чином впливають на стан продовольчої безпеки.

В майбутньому, продаж запасів з державного зернового фонду на ринку, дозволив би стабілізувати ринкові ціни, підтримати підприємства, які зайняті в вирощуванні ВРХ, створити умови для плавного відновлення стійкості сільського господарства. Взагалі необхідно підкреслити, що ризики агроекологічного характеру важко прогнозувати, тому у рамках національної системи прогнозування кризових ситуацій слід зробити зусилля зі створення оцінки багатопланової моделі ризиків даної групи. Значне відставання машинобудування сільськогосподарського, переробного і харчового, що в сумі з низькими показниками конкурентоспроможності продукції за якістю, ціною і мірою автоматизації, обмежують можливості щодо забезпечення безпеки, що свідомо скорочує внутрішній виробничий і експортний потенціал України.

Інструментарієм урегулювання ризиків цієї групи має бути стимулювання розвитку